

Plan Odnowy
Miejscowości Różańsko
2024 – 2030

Spis treści

Wprowadzenie	3
Charakterystyka miejscowości.....	5
Zasoby służące odnowie miejscowości	6
Ocena słabych i mocnych stron środowiska realizacji interwencji	14
Wybór strategii działania	16
Wizja odnowy miejscowości.....	18
Oczekiwany profil miejscowości Różańsko.....	20
Projekty służące realizacji założeń Planu Odnowy Miejscowości Różańsko 2024 – 2030.....	22
Zarządzanie realizacją i monitoring Planu	27
Podsumowanie.....	28

Wprowadzenie

Plan odnowy miejscowości to dokument o perspektywie wieloletniej, określający długofalowy plan ukierunkowanych i skoordynowanych działań, które mają zostać przeprowadzone na obszarze określonej miejscowości wiejskiej. Stanowi uzgodniony zapis prorozwojowych działań i inicjatyw, jakie będą podejmowane w odniesieniu do miejscowości przy aprobacie i z udziałem jej społeczności i na rzecz poprawy warunków jej życia. Działania wspierające rozwój bazować winny na dobrze zidentyfikowanych uwarunkowaniach lokalnych znajdujących odzwierciedlenie w faktach i danych, przy określeniu słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń, w nawiązaniu do istniejących czynników prorozwojowych. Istotną cechą planu jest jego kompleksowość, planowanie do realizacji działań zakładających interwencję zarówno w sferze przestrzennej, jak i społecznej. Oczekiwane efekty, takie jak podniesienie jakości życia mieszkańców i ogólnej atrakcyjności miejscowości, a także pełne i zrównoważone wykorzystanie zasobów i największych atutów, powinno służyć osiągnięciu pożądanej zmiany w sferze gospodarczej (w tym poprzez stworzenie warunków do rozwoju, poprawę stanu infrastruktury technicznej, ułatwiającej prowadzenie działalności gospodarczej, itp.). Idea odnowy wsi wyrasta z przekonania, że odnowiona, doinwestowana i ożywiona kulturowo wieś odzyska swoją atrakcyjność jako miejsce zamieszkania, zapewni swoim mieszkańcom godziwy standard i jakość życia oraz zdoła zatrzymać młodzież na miejscu.

Plan Odnowy Miejscowości Różańsko określa cele i kierunki działania na rzecz środowiska lokalnego wraz z zadaniami inwestycyjnymi na lata 2024-2030. Dokument ten został opracowany w zgodzie z regułami sztuki planowania, w oparciu o otwarty dialog mieszkańców, mający na celu optymalne określenie ich potrzeb. Podstawowym zadaniem Planu jest zaplanowanie działań w celu poprawy jakości życia w istotnych sferach życia mieszkańców, promowanie zaangażowania społecznego, zachowanie dziedzictwa kulturalnego i specyfiki miejscowości oraz wzrost aktywności mieszkańców i wzmocnienie procesu inwestycyjnego. Rzeczywista poprawa jakości życia w Różańsku możliwa będzie przy koordynacji i nasileniu działań we wszystkich wskazanych obszarach.

Plan posłuży podtrzymaniu oraz tworzeniu atrakcyjności wsi jako miejsca zamieszkania, jak też przeprowadzeniu tego w sposób dostępny, oczekiwany i popierany przez lokalną społeczność. Różańsko nie konkurujące z ośrodkami miejskimi bogactwem oferty, ale jakością życia, przy zachowaniu satysfakcji z wiejskiego charakteru i kulturowej specyfiki miejscowości, poprzez realizację Planu Odnowy otrzyma szansę na osiągnięcie tego rodzaju celów.

Stworzenie Planu Odnowy Miejscowości jest środkiem do uzyskania wsparcia, między innymi ze środków unijnych i zewnętrznych. Plan Odnowy Miejscowości Różańsko wpisuje się w proces rozwoju gminy, a w szerszej perspektywie koresponduje z regionalną strategią rozwoju. Plan Odnowy Miejscowości Różańsko artykułuje istotne cele rozwojowe odwołujące się do wiodących trendów cywilizacyjnych i kulturowych, przez co umożliwia uzgodnienie działań na rzecz lokalnej społeczności z procesami zachodzącymi w skali kraju i kontynentu. Zapewni to trwałość osiągniętych efektów i ich zbieżność z procesami, które określają logikę funkcjonowania współczesnego świata.

Obszarem realizacji Planu Odnowy jest miejscowość Różańsko. Jego realizacja została zaplanowana na okres 7 kolejnych lat. W tej perspektywie podejmowane będą określone działania inwestycyjne i rozwojowe. Podjęcie do realizacji danego zadania poprzedzone zostanie przygotowaniem niezbędnych opisów i uzasadnień realizacji zadania, opracowaniem zakresu rzeczowego, określeniem kosztów i terminów realizacji.

Plan Odnowy Miejscowości Różańsko został przygotowany przy aktywnym udziale mieszkańców, bazuje na określonych przez nich niedostatkach sfery przestrzennej i społecznej, odwołuje się do lokalnych zasobów, tradycji oraz istniejącego kapitału ludzkiego. Ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców, uporządkowanie przestrzeni publicznej wsi, zapewnienie warunków do kreowania pozytywnych zjawisk społecznych.

Dokument powstał w toku spotkań warsztatowych organizowanych w 2023 i 2024 roku oraz szeroko zakrojonej ankietyzacji mieszkańców Różańska. Działania odbywały się w ramach projektu „IDEE przez wieś” z inicjatywy Polskiej Fundacji Społeczeństwa Przedsiębiorczego.

Charakterystyka miejscowości

Różańsko jest wsią położoną w południowo – zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie myśliborskim, w obrębie gminy Dębno. W latach 1975–1998 wieś administracyjnie należała do województwa szczecińskiego. Poza właściwym Różańskiem w skład miejscowości administracyjnie wchodzi także kolonie Grzybno (kilometr na zachód od Różańska, około 30 mieszkańców), Juncewo (2 kilometry na północ od Różańska, około 10 mieszkańców) i Sulisław (2 kilometry na południowy wschód od Różańska, około 15 mieszkańców) oraz osada Piołunek (zachodni kraniec Różańska, około 10 mieszkańców).

Siedziba gminy znajduje się w odległości 15 kilometrów. Ośrodek administracyjny i ekonomiczny oraz miejsce dostępu do usług publicznych stanowi dla mieszkańców Różańska także Myślibórz – stolica powiatu zlokalizowana w odległości 13 kilometrów. Usługi wyższego rzędu zaspokajane są przez lokalną społeczność przede wszystkim w Szczecinie, w mniejszym stopniu w Gorzowie Wielkopolskim.

Do 1945 miejscowość nosiła nazwę Rosenthal. Nazwa stosowana na przestrzeni wieków wywodzi się prawdopodobnie od rosnących w tym miejscu w dużej ilości dzikich róż.

Różańsko jest względnie dobrze skomunikowane z otoczeniem. W odległości 2 kilometrów od wschodniego skraju miejscowości znajduje się skrzyżowanie z drogą nr 23 biegnącą na północ w kierunku Myśliborza i dającą dalej dostęp do drogi S3 (połączenie ze Szczecinem oraz resztą kraju), a na południe w kierunku Dębna i dalej Kostrzyna nad Odrą oraz szlakami niższego rzędu łączącymi z obszarem województwa lubuskiego i terytorium Niemiec. W przeszłości na wschód od Różańska przebiegała linia kolejowa nr 410 Grzmiąca – Kostrzyn. Na południowy-wschód znajduje się dawna stacja kolejowa (obecnie prywatne mieszkanie i posesja) i most kolejowy tej linii nad ciekim oraz nad drogą lokalną. Linię zamknięto w roku 1999.

Różańsko cechuje względne zróżnicowanie struktury miejscowości, jej rozciągnięcie przestrzenne (jak na realia regionalne) oraz brak jednoznacznej dominanty przestrzennej. Miejscowość rozciąga się na długości około 2,5 kilometra wzdłuż głównego drogowego ciągu komunikacyjnego, który zasadniczo przebiega na osi wschód – zachód, jednak w obrębie Różańska wygina się w łuk skierowany ku północy. Główna część miejscowości biegnie w kierunku dawnej stacji kolejowej. To ułożenie wsi w połączeniu ze zróżnicowaniem wysokości terenu (wyniesienie środkowej części miejscowości) oraz ciekawymi perspektywami krajobrazowymi stanowi o unikatowości i atrakcyjności wizualnej miejscowości. Zarazem trudno wskazać jeden element w sposób przeważający organizujący strukturę przestrzenną Różańska. Kluczowe obiekty skupiające

uwagę i aktywność mieszkańców (kościół, szkoła, cmentarz) znajdują się we względnym oddaleniu. Nowy czynnik w tej strukturze stanowi sklep spożywczy Dino, przy czym jego rolę należy widzieć z uwzględnieniem ograniczonych walorów krajobrazotwórczych oraz ściśle ograniczonej funkcji handlowej (do spotkań mieszkańców dochodzi tam przy okazji robienia zakupów, nie jest to przestrzeń publiczna we właściwym znaczeniu).

Zabudowa ma charakter ulicowy z owalnicą. Dominuje przedwojenna i powojenna zabudowa jednorodzinna w otoczeniu ogrodzeń, z rozległymi podwórzami i zabudowaniami gospodarczymi.

W kierunku zachodnim od środka miejscowości, za szkołą, zlokalizowane są dwa budynki wielorodzinne trzyklatkowe powstałe w latach 90. ubiegłego wieku, a także nowa siedziba Nadleśnictwa Różańsko.

Zasoby służące odnowie miejscowości

Historia miejscowości

Miejscowość znajduje się w miejscu, gdzie odkryto ślady osadnictwa pochodzące z epoki kamiennej. Pochodzą stąd znaleziska datowane na 150 p.n.e. – ok. 600 n.e. oraz liczniejsze z II wieku n.e. Na terenie Nadleśnictwa Róžańsko odkryto dwa cmentarzyska kultury łużyckiej. W tej okolicy zidentyfikowano ślady ośmiu wczesnośredniowiecznych (IX-X w.) i późnośredniowiecznych (XIV-XV w.) osad znajdujących się na północny zachód od Róžańska (najdalsza w odległości 2,25 km, w pobliżu dzisiejszej kolonii Juncewo, najbliźsza w odległości 750 m).

Pierwsza wzmianka o osadzie Rosental (później, aż do roku 1945, funkcjonującej jako Rosenthal) pochodzi z 1337 roku, znalazła się w księdze ziemskiej margrabiego brandenburskiego Ludwika Starszego. Liczyła ona wówczas 67 łanów i miała dwie karczmy, a jej właścicielami byli Heine von Schönebeck i Hasso von Wedel. W roku 1454 książę Fryderyk ofiarował czwartą część wsi kolegiacie w Myśliborzu, pozostałą część posiadał Mikołaj von Damnitz. Prawie pół wieku później zbudowano w niej kościół na planie prostokąta, bez chóru i wieży. Od 1608 Rosental było wsią sołtysią i własnością margrabiów brandenburskich, należąc do domeny w Tham (Dębno). W początkach XVIII wieku zbudowano nowy kościół z ryglową wieżą. Strawił go pożar w roku 1734, rok później świątynia została odbudowana. W roku 1774 utworzona została pierwsza szkoła licząca wówczas 81 uczniów. Na początku XIX wieku we wsi mieszkało 22 chłopów, 22 zagrodników i tyle samo drobnych właścicieli, posiadających do 15 ha ziemi. Na mocy reform gospodarczych Steina-Hardenberga wprowadzających zniesienia poddaństwa chłopów w Prusach (1807-1811) Róžańsko stało się wsią chłopską. W tym okresie właścicielem części majątku stał się koniuszy von Drosedow, wcześniej jego przodkowie byli tu wójtami lennymi. W połowie XIX wieku dużą część wsi nabył właściciel Dolska, Tasillo von Tresckow. Rosental zamieszkiwali wówczas m.in. policjant, 3 szewców, 3 krawców, 2 listonoszy, handlarz jajami i dziczyzną, 2 kołodziejów, 2 malarzy, hurtownik mięsa, 2 ogrodników, szynkarz, zdun, 2 fryzjerów, rymarz, fotograf, pantoflarz i cieśla oraz robotnicy rolni i leśni. Wieś posiadała także 3 sklepy spożywcze, rzeźnię ze sklepem, 2 młyny (parowy i wodny), piekarnię, 2 sklepy z rowerami, 2 kuźnie, warsztat stolarski, 3 restauracje, urząd pocztowy, a także zrzeszenia kupna i sprzedaży. W 1874 roku utworzono Urząd Stanu Cywilnego w Róžańsku (Standesamt Rosenthal), w 1882 wieś znalazła się na trasie nowo otwartej linii kolejowej Stargard – Kostrzyn nad Odrą, a około 1912 roku uzyskała straż pożarną. Jeszcze przed I Wojną Światową miała miejsce elektryfikacja wsi liczącej wówczas 23 zagrody o wielkości 33-62 ha.

Od 1945 wieś weszła w skład Polski i dwa lata później przyjęła obecną nazwę. Jej nową społeczność stworzyli przesiedleńcy z okolic Tarnopola i z powiatu Sarny na Wołyniu, a następnie polsko-ukraińskie rodziny z okolic Lwowa i z centralnej Polski. Latem 1945 roku powstał Zarząd Gminny w Różańsku. W roku 1973 utworzono Urząd Gminy Różańsko, na którego czele stanął pierwszy naczelnik gminy Czesław Wróblewski. Gmina została zlikwidowana w styczniu 1975 roku, a jej obszar został włączony do gmin Dębno, Myślibórz i Lubiszyn.

Zasoby przyrodnicze

Miejscowość położona jest na równinie intensywnie zalesionej z dominacją monokultury sosnowej, poprzecinanej przez cieki wodne - Olchowy Rów (dopływ jeziora Ostrowieckiego) i Rów Różańsko. Bezpośrednie otoczenie przyrodnicze Różańska obfituje w gatunki roślin objętych ochroną, wśród nich występują arcydzięgiel litwor, bluszcz pospolity, grzybienie białe, pełnik europejski i kłoc wiechowata. Na terenie Nadleśnictwa Różańsko znajdują się trzy rezerваты przyrody o łącznej powierzchni 250 ha: Czaplí Ostrów, Długogóry, Bagno Chłópiny. Częściowo wzdłuż dróg powiatowych ciągną się aleje lipowe i akacjowe.

W obrębie miejscowości brak kompleksów zieleni z wyjątkiem cmentarza oraz ogródków przydomowych wyposażonych niekiedy w altanki rekreacyjne.

Dziedzictwo kulturowe

Największą atrakcją turystyczną wsi jest barokowy, kamiennie-ceglany kościół p.w. Michała Archanioła z 1735 roku (przebudowany w 1872 r.), z barokową, polichromowaną amboną z XVIII w., emporą organową z XIX w. i chrzcielnicą. W XIX w. dobudowano transept i absydę. Na szczycie zachodnim wznosi się wieża o konstrukcji słupowej. Obok kościoła znajduje się kamienny postument – pomnik poświęcony mieszkańcom wsi poległym w I wojnie światowej. Ustawiono na nim figurę Maryi. Brak tablic z nazwiskami poległych. W Różańsku znajduje się również młyn szachulcowy z XIX w. Turystów mogą również zainteresować przebiegające przez wieś szlaki turystyki pieszej.

Infrastruktura techniczna

W latach 2010-2011 powstała oczyszczalnia ścieków wraz z siecią kanalizacji wiejskiej. Obecnie całość miejscowości wyposażona jest w kanalizację i wodociąg (w Grzybníe i Juncewie mieszkańcy nie mają dostępu do wodociągu, zaopatrzenie w wodę realizowane jest przy pomocy studni). Pomimo pobliskich źródeł gazu i ich wydobyciu Różańsko nie jest podłączone do sieci gazowej. Ogrzewanie jest realizowane w trybie indywidualnym (w przeszłości funkcjonowała kotłownia zapewniająca ogrzewanie budynków wielorodzinnych).

Obiekty, funkcje i przestrzeń publiczna

Najważniejszym elementem przestrzeni i infrastruktury tworzącej zasób publiczny Różańska stanowi szkoła podstawowa. Działała ona od stycznia 1946 roku przyjmując uczniów z Różańska, Dolska, Chłopowa, Pszczelnika, Dyszna i Ostrowca. Jej nowy budynek (tzw. „tysiaciatka”) oddano do użytku w roku 1963. W roku 1973/74 przejęła funkcję zbiorczej szkoły gminnej i posiadała swoje filie w Dolsku, Pszczelniku, Dysznie, Ostrowcu. W ramach szkoły działa oddział przedszkolny, obecnie dla dzieci w wieku 5 – 6 lat,

Przed laty likwidacji uległa przychodnia zdrowia (obecnie mieszkańcy mogą korzystać jedynie z usług stomatologicznych). Funkcjonuje świetlica wiejska z biblioteką stanowiące miejsce spotkań i realizacji aktywności mieszkańców. W pewnym stopniu tym celom służy także wiejski „BOBO Bar” oraz otwarty w grudniu 2023 roku lokal gastronomiczny (klub – dyskoteka Fenix Event Place). Obok szkoły znajduje się boisko wielofunkcyjne wraz z placem zabaw. We wsi jest również pełnowymiarowe boisko piłkarskie z zapleczem dla sportowców Klubu Sportowego Sokół Różańsko (szatnia, natryski, toalety, biuro), obok boiska znajdują się dwie siłownie zewnętrzne oraz wiata rekreacyjna z miejscem na ognisko. Funkcje obiektów i przestrzeni publicznych o odrębnej specyfice stanowią także kościół i cmentarz, przykościelne oratorium św. Jana Bosko oraz remiza strażacka z niedużą salą i zapleczem sanitarno-kuchennym.

Aktywności publicznej mieszkańców oraz dostępowi do usług publicznych nie służy niski standard komunikacji publicznej. Ogranicza się ona do funkcjonowania regularnej linii przewozów szkolnych w okresie prowadzenia zajęć (mogą z niej – w miarę możliwości – korzystać także dorośli) oraz przewozów komercyjnych na linii Słubice – Dębno – Myślibórz (po jednym kursie dziennie w obu kierunkach). Mieszkańcy Różańska w gruncie rzeczy pozostają uzależnieni od transportu indywidualnego.

Kapitał ludzki i społeczny

Apogeum wielkości populacji miejscowość osiągnęła w połowie XIX wieku, dane z roku 1855 mówią o 898 mieszkańcach, w roku rozpoczęcia II wojny światowej było ich 818. W latach 1998-2021 liczba mieszkańców zmalała o 11,5%. W roku 2010 w Różańsku mieszkało 641 osób, ich liczba systematycznie spada, w roku 2022 osiągnęła poziom 649 mieszkańców, w tym 65,9% mieszkańców w wieku produkcyjnym, 18,0% w wieku przedprodukcyjnym, a 16,0% mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Wskaźnik obciążenia demograficznego jest więc znacznie mniejszy od wskaźnika dla województwa zachodniopomorskiego oraz znacznie mniejszy od wskaźnika obciążenia demograficznego dla całej Polski - na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada we wsi Różańsko 51,6 osób w wieku nieprodukcyjnym. Najliczniejszą grupę gospodarstwa czteroosobowe (28% wskazań w badaniu mieszkańców). Gospodarstwa domowe liczące więcej niż 4 osoby stanowiły 30,5%, a 26,8% osób zadeklarowało, że zamieszkują swój dom samotnie lub z inną osobą.

Badanie społeczności Różańska w ramach przygotowania dokumentu wykazało, iż wieś wyróżnia się wysokim poziomem samoświadomości mieszkańców, ich aktywnością społeczną realizowaną lokalnie oraz wyrażającą się w zewnętrznych działaniach dużą liczbą podejmowanych projektów i inicjatyw.

Sołectwo Różańsko działa na rzecz ogółu mieszkańców wsi Różańsko oraz miejscowości Grzybno, Juncewo, Sulisław, Piolunek i stanowi organ samorządu mieszkańców. Ponadto w miejscowości działa kilka podmiotów skupiających mieszkańców i wspierających ich aktywność:

- Klub Sportowy „Sokół” Różańsko (założony w 1946, posługujący się barwami zielono-białymi)
- jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej
- Koło Gospodyń Wiejskich w Różańsku
- Stowarzyszenie Koło Chłopów Wiejskich w Różańsku
- Polska Fundacja Społeczeństwa Przedsiębiorczego
- Stowarzyszenie Salezjanów Współpracowników i Salezjanek Współpracownic Inspektorii św. Wojciecha, Centrum Lokalne przy parafii św. Michała Archanioła w Różańsku

Koło Chłopów Wiejskich oraz Koło Gospodyń Wiejskich stanowią najbardziej charakterystyczny dla Różańska czynnik aktywności społecznej mieszkańców. Inicjatywa wyrosła z pasji i chęci działania na rzecz swojej małej ojczyzny, a także dla realizacji projektów wykraczających poza kompetencje Rady Sołectkiej czy innych organizacji wiejskich. Obydwa podmioty zrzeszają w sumie około 70 członkiń i członków.

Duchowy i po części społeczny wymiar aktywności mieszkańców skupia się w funkcjonowaniu parafii rzymskokatolickiej w Różańsku. Erygowano ją w roku 1951 roku. Na początku 1948 roku parafię objęli Salezjanie, początkowo obsługując ją z Dębna Lubuskiego, a od 1949 roku za sprawą rezydujących duchownych. Kościoły filialne obsługiwane są w Chłopowie, Dolsku, Dysznie, Rościnie i Ostrowcu. Praca duszpasterska zgromadzenia stwarza możliwość włączania lokalnej społeczności w inicjatywy i przedsięwzięcia wykraczające poza ramy parafii oraz liczne inspirujące kontakty z innymi środowiskami.

Jak wykazały wyniki przywoływanych badań 81% ankietowanych mieszkańców Różańska deklaruje codzienny, bezpośredni kontakt z innymi osobami spoza swojego gospodarstwa domowego, 10,7% ma taki kontakt raz-kilka razy w tygodniu, 4,8% raz lub kilka razy w miesiącu, zaś 2,4% wskazuje na mniejszą częstotliwość spotkań - co kilka miesięcy. Jeszcze rzadziej kontaktuje się z innymi mieszkańcami 1,2% badanych. Ze znajomymi z innych miejscowości kontaktuje się

83,3% ankietowanych mieszkańcy Różańska, zaledwie 16,7% ankietowanych mieszkańców zadeklarowało, że kontakty dotyczą tylko mieszkańców własnej wsi. Ankietowani z Różańska wskazali w 57,1% przypadków na to, że kontaktują się ludźmi o odmiennych poglądach politycznych. Stąd też można wskazać, iż mieszkańcy Różańska są bardzo otwarci na kontakty, uwzględniając wszystkie badane cechy.

W społecznym i publicznym obiegu informacji w obrębie miejscowości najintensywniej działa marketing szeptany. Dla 89,2% ankietowanych źródłem wiedzy o tym, co się dzieje w okolicy, są przede wszystkim sąsiedzi i znajomi oraz na rozmowy z ludźmi, np. w sklepie (84,5%). Media społecznościowe są takim źródłem dla 82,2% ankietowanych, portale i strony internetowe dla 62,8%, pracownicy lokalnych instytucji (47,6%) oraz media powszechne - jak prasa i telewizja - już w mniejszym stopniu.

W pomoc na rzecz społeczności, środowiska naturalnego lub własnej wsi, aktywnie angażuje się około 60% ankietowanych, podobna liczba w działania w stowarzyszeniach, fundacjach czy innych grupach. W pomoc sąsiadom – niecałe 60% badanych, podobnie w pomoc osobom nie znanym bezpośrednio. Mieszkańcy Różańska aktywniejsi są w ramach działań służących wspólnej budowie lokalnej infrastruktury (56% ankietowanych), w akcje sprzątnięcia okolicy, sadzenia drzew i podobne. Poniżej 50% bierze udział w zebraniach wiejskich, koncertach/przedstawieniach i wydarzeniach kulturowych, w pomocy sąsiedzkiej przy osobistym zaangażowaniu uczestniczy 33% ankietowanych. Także zaledwie około 35% ankietowanych uczestniczy w konsultowaniu uchwał lub planów władz samorządowych.

Interpretując wyniki badań należy bardzo wysoko ocenić stopień identyfikacji ankietowanych ze społecznością własnej wsi i przywiązanie do niej. Bardzo pozytywna ocena przywiązania mieszkańców do swojej wsi jest potwierdzona niskimi wskaźnikami poczucia ich izolacji. Wysoki poziom przywiązania do własnej wsi oraz przynależności można łączyć z zaufaniem międzysąsiedzkiem. Ze twierdzeniem, że „w okolicy sąsiad nie ufa sąsiadowi”, w Różańsku utożsamili się 32,1% pytanych. Znajduje to potwierdzenie w opinii 70% ankietowanych że ludzie w okolicy żyją ze sobą w zgodzie, niezależnie od różnic, jakie ich dzielą. Ponadto ankietowani wskazali, że generalnie lubią swoich sąsiadów, a informacja, gdy coś się dzieje złego, roznosi się bardzo szybko. Powyższe wskaźniki świadczą o dużym poziomie kapitału społecznego wsi, charakteryzowanym przez wysoki poziom zaufania społecznego. Badanej wsi nie grozi zapaść, rozerwanie stosunków, wygaśnięcie.

Wśród ankietowanych 60,7% to osoby interesujące się i zaangażowane w kwestie rozwoju swojej wsi, 25% interesuje się i angażuje od czasu do czasu, zaś mało zaangażowanych czy wcale jest 16,7%. Pokazuje to duże zainteresowanie mieszkańców tym, co dzieje się wokół nich oraz średni poziom więzi

ekskluzywnych, które ukierunkowane są na zewnątrz, łączą różnorodności i pozwalają na wykorzystywanie wewnętrznych i zewnętrznych aktywów wsi i rozprzestrzenianie informacji o jej rozwoju. Ekskluzywny kapitał społeczny jest istotny dla robienia postępów w rozwoju wsi. Ankietowani zostali też poproszeni o porównanie poziomu aktywności i integracji w swojej wsi z sąsiednimi wsiami. W przypadku Różańska aż 60,2% badanych wskazało, że ocenia ją znacznie lepiej, a 22,6%, że lepiej. To pokazuje, że mieszkańcy są ogólnie zadowoleni z poziomu aktywności i integracji społecznej swojej wsi. Ewentualny brak zainteresowania i zaangażowania w te zagadnienia tłumaczony jest małą ilością czasu dodatkowego na aktywności (42,9% ankietowanych), brakiem potrzeby integracji z miejscem zamieszkania, przynależności do społeczności (26,2%), traktowaniem Różańska jako głównie miejsce wypoczynku po pracy/szkole przy spędzaniu większości czasu poza wsią (22,6%).

Jedynie 53,5% ankietowanych mieszkańców uważa, że byłoby w stanie wpłynąć na decyzje odnośnie sposobu działania świetlicy wiejskiej, na decyzje dotyczące zagospodarowania przestrzeni w pobliżu swojego domu – 47,6%. Niewiele ponad 30% widzi potencjalny wpływ na sposób działania lokalnej szkoły i przedszkola (32,2%) czy program lokalnego ośrodka kultury (32,2%). Zdecydowana większość ankietowanych uważa, że nie miałyby wpływu na sposób działania urzędu (85,5%), planów lokalnych władz dotyczących inwestycji czy remontów (66,6%), tego, na co będą wydawane pieniądze z budżetu gminy (71,4%) czy na porządek obrad Rady Gminy (85,6%)

Gospodarka

W grupie osób objętych badaniem przeprowadzonym na potrzeby opracowania dokumentu 57,1% badanych stanowią osoby czynne zawodowo (pracujący dorywczo - 6%), osoby uczące się lub studiujące stanowią 14,3% badanej populacji, zaś 11,9% to emeryci/renciści. Mieszkańcy nie pracujący zawodowo i nie szukający pracy stanowią 6% badanej populacji, szukający pracy - 3,6%. Niewielki odsetek badanej grupy to osoby prowadzące działalność gospodarczą lub rolną - 1,2%.

Główne źródło utrzymania mieszkańców Różańska stanowi praca najemna świadczona przede wszystkim w Dębnie, Myśliborzu i w Kostrzynie, ale także na terenie Niemiec (dotyczy to przede wszystkim wyjazdów zarobkowych mężczyzn, w mniejszym stopniu kobiet zatrudnionych przy sprzątnięciu w hotelach). Największym lokalnym zakładem pracy jest Nadleśnictwo Różańsko. Zostało ono utworzone w styczniu 1995 roku, administruje obszarem o powierzchni ogólnej blisko 15 tysięcy hektarów, w tym 13 tysięcy hektarów powierzchni leśnej, zasięg terytorialny 332,34 km². W skład Nadleśnictwa wchodzi 9 leśnictw: Chłopiny, Chłopowo, Dolsk, Dyszno, Pszczelnik, Smoliny, Różańsko, Nowogródek i Stołeczna.

We wsi Różańsko w roku 2022 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 70 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 57 stanowiły osoby fizyczne

prowadzące działalność gospodarczą. Najwięcej (68) jest mikro-przedsiębiorstw zatrudniających do 9 pracowników. Lokalnie funkcjonuje około 5 gospodarstw rolnych. Nastawione są na produkcję zbóż (jęczmień, żyto, pszenica) oraz na hodowlę. Dominuje rolnictwo tradycyjne, brak jest gospodarstw nastawionych na produkcję ekologiczną. W lokalnym środowisku działają także firmy z branży stolarskiej, budowlanej, wulkanizacyjnej, gastronomicznej (bar, klub-dyskoteka), produkcji i transportu drzewnego, podmioty realizujące usługi wiercenia studni, wypożyczalnia maszyn, narzędzi i elektronarzędzi. Siedzibę mają tu także dynamicznie rozwijający się sklep internetowy oraz hurtownia stacjonarna oferująca szeroki wybór artykułów z różnych kategorii (w ofercie sklepu znajdują się między innymi odzież robocza oraz artykuły BHP). W otoczeniu Różańska realizowane są usługi leśne, a w pobliskim Radziczu funkcjonuje obiekt konferencyjno-weselny. Wartą odnotowania jest również działalność Centrum Masażu i Profilaktyki Bólu, a także salonu tatuażu Ruda Tatoo.

Prawie połowa badanych mieszkańców Różańska, tj. 45,2% respondentów, określało swoją kondycję materialną jako dobrą, bez konieczności specjalnego oszczędzania. Grupie 10,7% badanych żyje się bardzo dobrze. Jako średnią (wystarczające środki na codzienne życie, ale konieczne są oszczędności na poważniejsze zakupy) określiło swoją sytuację 35,7% ankietowanych, zaś 8,4% uważa, że żyją skromnie. Nie odnotowano deklaracji o życiu biednym i braku środków na podstawowe potrzeby.

Ocena słabych i mocnych stron środowiska realizacji interwencji

Analiza SWOT jest efektywną metodą oceny strategicznej badanego podmiotu. Składa się ona z analizy miejscowości (analizy jej mocnych i słabych stron) oraz analizy jej otoczenia (szanse i zagrożenia). Analiza SWOT jest również kontynuacją i podsumowaniem diagnozy stanu miejscowości i w niej znajduje uzasadnienie większość rozstrzygnięć.

Praca nad analizą SWOT w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego związanego z przeprowadzeniem diagnozy sytuacji wsi dotycząca potencjału Różańska pozwoliła na uzyskanie wniosków i uwag odnośnie stanu wyjściowego. Bazą dla niej były uzyskane dane, wnioski płynące z obserwacji przebiegu rozwoju miejscowości, opinie sformułowane przez mieszkańców w ramach warsztatów oraz informacje pozyskane od przedstawicieli lokalnej społeczności. W analizie zachowano spostrzeżenia formułowane podczas przedmiotowych warsztatów.

Zdobyta wiedza umożliwiła przeprowadzenie oceny wewnętrznych atutów, możliwości i pozytywnych cech miejscowości i zamieszkującej jej społeczności, w konsekwencji otwierając perspektywę planowania i podejmowania skutecznych działań na rzecz rozwoju miejscowości. Wiele uwagi poświęcono także czynnikom hamującym tę działalność. Pod uwagę brano pozytywne i negatywne aspekty wpływu otoczenia zewnętrznego na proces tworzenia warunków do wzrostu konkurencyjności miejscowości, a także tych uwarunkowań, które w przewidywalnej przyszłości mogą ulegać zmianom. W konsekwencji uzyskano możliwie obiektywny, zindywidualizowany obraz lokalnego środowiska dający podstawy do formułowania wizji rozwoju miejscowości. Zdobyta wiedza umożliwiła przeprowadzenie oceny wewnętrznych atutów, możliwości i pozytywnych cech miejscowości i zamieszkującej jej społeczności, w konsekwencji otwierając perspektywę planowania i podejmowania skutecznych działań na rzecz rozwoju miejscowości. Właściwą uwagę poświęcono przy tym uwarunkowaniom hamującym tę działalność i perspektywy rozwojowe.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Historia (grodzisko), dziedzictwo historyczne Nazwa miejscowości (piękna, charakterystyczna) Środowisko naturalne, walory przyrodnicze Zasoby ludzkie Zaangażowanie grup osób Liderzy Stowarzyszenia Pomysły na rozwój Umiejętność pisania projektów Przychylność i pomoc władz Zrealizowane projekty Umiejętność pozyskiwania funduszy Miejscowe instytucje (szkoła, straż, kościół) Budowa nowej drogi i chodników wzdłuż całej wsi (2022-2023) Marka, rozgłos, wizerunek medialny Położenie, lokalizacja</p>	<p>Poziom zaangażowania młodzieży Sceptycy w społeczności lokalnej Brak terenów pod zabudowę mieszkaniową Brak żłobka i przedszkola dla młodszych dzieci Brak skateparku Brak dokumentacji umożliwiającej działania rozwojowe Niesatysfakcjonujący stan dróg dojazdowych do Różańska (od strony Dębna oraz Myśliborza) Brak szlaku turystycznego i ścieżki rowerowej Brak produktu regionalnego (np. pączki z dżemem różanym) Brak chęci współpracy sąsiednich sołectw Słaba komunikacja publiczna</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>Rozwój turystyki regionalnej poprzez budowę szlaków Fundusze unijne, inne fundusze zewnętrzne Inwestycje/inwestorzy Poprawa infrastruktury przyciągająca nowych mieszkańców i inwestorów Powstanie miejsc pracy „Kontakty” Funkcjonowanie marki w odbiorze zewnętrznym</p>	<p>Biurokracja Przepisy prawa, ograniczenia ustawowe Odptyw młodych ludzi Starzenie się społeczeństwa, procesy demograficzne Zagrożenia ekologiczne Zmiana władzy Dostępność używek Braki w infrastrukturze (hydranty)</p>

Przeprowadzona analiza dotyczy sytuacji, w jakiej obecnie znajduje się miejscowość. Przedstawiona powyżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą życia mieszkańców. Wiele tworzących ją spostrzeżeń i konstatacji powtarzało się w wypowiedziach ankietowanych mieszkańców, co uprawomocnia sformułowane tezy i uwiarygodnia zastosowaną procedurę.

Wybór strategii działania

W toku prac nad przygotowaniem Planu lokalna społeczność dyskutowała różne opcje dotyczące dynamiki i ukierunkowania podejmowanych działań. Znalazły one wyraz w następujących scenariuszach działań, dla których określono argumenty „za” i „przeciw” wyborom poszczególnych scenariuszy:

Scenariusz pt. „Idziemy na mistrza”	
ZA	PRZECIW
Aglomeracja miejska Różańskie centrum kultury Zaspokojenie potrzeb jednostek Natura lokalnej społeczności – „idziemy na całość”	Brak odpowiednich zasobów finansowych Brak chętnych do działania Krytyka Pominiecie drobniaków Potencjalnie niekorzystne zjawiska w życiu lokalnym (maruderzy, wandalizm) Przepisy prawa

Scenariusz pt. „Wykorzystujemy mocne strony, zwiększamy jakość”	
ZA	PRZECIW
Potrzeba dopracowania „naszych” wydarzeń Jakość „naszą wizytówką” Potrzeba i możliwość zaangażowania większej części lokalnej populacji Potrzeba wyłonienia lidera angażującego inne osoby i kierującego działaniami Perspektywa uzyskania pozytywnego efektu końcowego	Dłuższy czas realizacji projektów rozwojowych (w tym w związku z brakiem osób) Wypalenie środowiska zaangażowanego w organizacjach pozarządowych Aktywność hejterów i osób nieprzychylnych

Scenariusz pt. „Pomału, bo przegrzejemy”	
ZA	PRZECIW
Spowolnienie jako szansa na odpoczynek Drobne kroki mimo wszystko pozwalają posuwać się do przodu Uzyskanie większej ilości czasu dla siebie i rodziny Są przygotowani liderzy, którzy sprostają takiej strategii Możliwe jest działanie według swoich reguł	Ryzyko spowolnienia rozwoju i utraty dynamizmu społeczności lokalnej Ryzyko utraty entuzjazmu, zubożenia Perspektywa pojawienia się negatywnych opinii: „nic się nie dzieje, nic się nie zmienia”

W toku przeprowadzonej dyskusji uznano scenariusz „Wykorzystujemy mocne strony, zwiększamy jakość” za najbardziej odpowiadający obecnemu stanowi rzeczy, oczekiwaniom mieszkańców oraz dynamice rozwoju miejscowości.

Wizja odnowy miejscowości

Ogólna wizja odnowy Różańska uwzględnia dotychczasowe osiągnięcia lokalnej społeczności oraz wypracowany dorobek i poziom rozwoju społeczno – ekonomicznego z ukierunkowaniem na dalsze podnoszenie jakości życia mieszkańców.

W perspektywie roku 2030 w ramach Planu Odnowy Miejscowości w Różańsku ukierunkowane i zdynamizowane zostaną działania rozwojowe. Lokalna społeczność podtrzyma swoją aktywność i sprawczość oraz będzie miała kluczowy wpływ na przedmiot działań rozwojowych, a jej zaangażowanie przyczyni się do końcowego sukcesu. Osiągnięta zostanie rzeczywista poprawa jakości życia mieszkańców i wzrosną ich indywidualne i zbiorowe szanse rozwojowe, pomimo deficytów i zagrożeń pojawiających się w zewnętrznym otoczeniu.

Pożądanym kierunkiem rozwoju Różańska, mającym wpływ na podniesienie poziomu życia mieszkańców, będzie rozwój drobnych elementów infrastruktury. Stanowić ona będzie uzupełnienie działań podejmowanych przez samorząd gminy i powiatu. Mieszkańcy włączą się w podejmowane przedsięwzięcia i zaangażują na miarę własnych możliwości, kompetencji, dostępności sił i środków.

Różańsko w kolejnych latach będzie coraz lepszym miejscem do życia i pracy. Efektywnie wykorzysta swoje położenie. Działania wzmacniające zasoby infrastrukturalne przyczynią się do większej integracji społecznej i zwiększenia zdolności do współpracy wśród mieszkańców. Wyzwaniem, które podejmie lokalna społeczność we współpracy z właściwymi instytucjami, będzie wdrożenie działań mających na celu wzmacnianie spójności i integralności społecznej, dalsze budowanie silnej tożsamości lokalnej, poczucia przywiązania do miejsca zamieszkania, jego specyfiki i historii. Efekty te uzyskane zostaną za sprawą pobudzenia partycypacji, licznych form uczestnictwa mieszkańców w określaniu potrzeb i problemów społecznych oraz partnerskie współdziałanie, a w konsekwencji faktyczny udział społeczeństwa w podejmowaniu ważnych decyzji rozwojowych. Wspieranie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców będzie się odbywało w szczególności poprzez wsparcie organizacji pozarządowych i przy ich wiodącym zaangażowaniu.

W konsekwencji mieszkańcy Różańska będą w coraz większym stopniu zdolni do podejmowania wspólnych projektów oraz pozyskiwania środków na ich finansowanie. Działania prorozwojowe nakierowane zostaną na mobilizowanie mieszkańców do większej aktywności społecznej, przy jednoczesnym ograniczaniu negatywnych zjawisk oraz poprzez stwarzanie lepszych warunków do zamieszkania i podjęcia pracy przez nowych mieszkańców. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej przyczyni się do budowania postaw

obywatelskich i patriotycznych, w nawiązaniu do lokalnych tradycji i dziedzictwa. Wyższa jakość kapitału ludzkiego i społecznego wpłynie korzystnie na ogólną atrakcyjność miejscowości oraz wywoła dodatkowe mechanizmy rozwojowe.

Oczekiwany profil miejscowości Różańsko

Co ma ją wyróżniać?	<p>Jakość życia i dostępność usług publicznych. Aktywność i operatywność mieszkańców zdolnych do formułowania i osiągania celów rozwojowych. Bliskość i życie mieszkańców o stabilnej sytuacji ekonomicznej. Dobre warunki do zamieszkania i życia.</p>
Jakie ma pełnić funkcje?	<ul style="list-style-type: none"> - mieszkaniową - gospodarczą - rekreacyjno – turystyczną
Kim mają być mieszkańcy?	<p>Osoby wszystkich pokoleń, żyte ze swoją wsią i ze sobą, zaangażowane w działania na rzecz rozwoju sołectwa, zintegrowane i otwarte na wyzwania. Ewentualnie także nowi mieszkańcy przyciągnięci atrakcyjnymi warunkami życia.</p>
Co ma dać utrzymanie?	<ul style="list-style-type: none"> - praca zawodowa - przedsięwzięcia ekonomiczne inicjowane przez przedsiębiorczych mieszkańców
W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i mieszkańcy?	<p>Mieszkańcy będą skupieni wokół wspólnie określonego planu działań, inicjując kolejne własne projekty i przedsięwzięcia. Oprócz sołtysa sami mieszkańcy oraz formalne i nieformalne grupy będą inicjować aktywność lokalnej społeczności, a samorząd gminy będzie udzielał wsparcia pozyskując środki finansowe oraz wspierając inicjatywy społeczne. Wzmocnieniu ulegną organizacje pozarządowe skupiające mieszkańców Różańska i działające na jego rzecz. W coraz większym stopniu społeczność będzie pozyskiwać dla swoich działań wsparcie działających na terenie miejscowości podmiotów gospodarczych.</p>
W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy ?	<p>Problemy w większości rozwiązywać będą sami mieszkańcy w oparciu o dialog i wzajemną pomoc i współpracę, z udziałem form aktywności społecznej, przy wsparciu sołtysa i samorządu lokalnego.</p>
Jak ma wyglądać nasza wieś?	<p>Wieś ma zachować swój kameralny charakter. Cechować będzie ją dostępność usług publicznych w podstawowym wymiarze. Poprawie ulegnie stan i rozległość zieleni. Powstanie przedszkole dla młodszych dzieci i nowa duża świetlica stanowiąca centrum lokalnej aktywności. Zadbane i odnowione obejścia oraz budynki</p>

	będą stanowić przestrzeń wygodnego życia wysokiej jakości.
Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i rozwijane?	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania towarzyskie, wspólnie świętowane uroczystości środowiskowych - kultywowanie i tradycyjne obchodzenie świąt religijnych
Jak wyglądać mają mieszkania i obejścia?	Mieszkańcy tak jak do tej pory będą dbać o estetyczny wygląd obejść, dbać o to, aby były otoczone dużą ilością zieleni i na bieżąco uatrakcyjnić ich wygląd zgodnie z własnymi, indywidualnymi upodobaniami, dzięki czemu będą cechowały się różnorodnością

Projekty służące realizacji założeń Planu Odnowy Miejscowości Różańsko 2024 - 2030

Nazwa projektu	Rozwój systemu zieleni publicznej i małej infrastruktury rekreacyjnej na terenie Różańska w tym stworzenie wiejskiego parku
Termin realizacji	2024 - 2025
Koszt realizacji	250 tysięcy złotych
Uzasadnienie	<p>Mieszkańcy miejscowości od lat zabiegają – z powodzeniem – o wysokie walory estetyczne prywatnych posesji. Różańsko jest cenione za tworzony przez nich wizerunek. Rezerwy i potrzeby związane są z podniesieniem jakości przestrzeni publicznych, w szczególności terenów zielonych, a zwłaszcza wiejskiego parku wraz z niezbędną infrastrukturą. Ich istnienie i odpowiednia jakość pozwolą na podniesienie jakości życia, podniesienie stopnia odpowiedzialności za dobro wspólne, pozyskanie nowych mieszkańców. Za postulatem utworzenia wiejskiego parku przemawia deklaracja podmiotu dysponującego terenem przekazania go pod realizację inwestycji za symboliczną „złotówkę”. Rozważany jest teren obok sklepu Dino, po przeciwnej stronie rzeczki (tj. „za mostkiem” w kierunku cmentarza). W ramach zadania planuje się także działania związane z m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nowymi nasadzeniami (kwiaty, krzewy, drzewa ozdobne), - zbudowaniem sieci ławeczek „wytchnieniowych” na trasie spacerowej w kierunku szkoły i cmentarza, - odnowieniem miejsc siedzących i drobnej infrastruktury rekreacyjnej wokół wiejskiego boiska.
Kluczowe warunki realizacji	<ul style="list-style-type: none"> - zaangażowanie odpowiedniej liczby mieszkańców w realizację przedsięwzięcia - uzyskanie wsparcia finansowego w stosunkowo ograniczonym wymiarze - zaangażowanie wkładu własnego, w szczególności w zakresie nakładu pracy, narzędzi - opracowanie projektu parku
Formy zaangażowania lokalnej społeczności w realizację	<ul style="list-style-type: none"> - zbieranie podpisów pod wnioskiem o realizację inwestycji - zaangażowanie wkładu własnego, w szczególności w zakresie nakładu pracy, narzędzi

Nazwa projektu	Likwidacja dzikiego wysypiska śmieci w okolicy Różańska
Termin realizacji	2024-2025
Koszt realizacji	4 tysiące złotych
Uzasadnienie	Dziki składowisko odpadów stanowi poważne zagrożenie dla lokalnego środowiska. Substancje toksyczne z odpadów mogą przenikać do gleby i wód gruntowych, powodując skażenia i szkody dla lokalnej fauny i flory. W okolicy Różańska przy drodze leśnej w kierunku Rościna zidentyfikowane zostało duże dzikie wysypisko śmieci. Jego likwidacja będzie miała istotne znaczenie nie tylko ekologiczne, przyczyni się także do poprawy jakości krajobrazu, co pozytywnie wpłynie na postrzeganie miejscowości przez mieszkańców i odwiedzających. Usunięcie wysypiska ograniczy potencjalne zagrożenie pożarowe dla okolicznych terenów leśnych. Działanie przyczyni się do respektowania prawa i utrzymania porządku publicznego. Realizacja przedsięwzięcia będzie także doskonałą okazją do zorganizowania kampanii edukacyjnych na temat odpowiedzialności społecznej w zakresie gospodarki odpadami. Może to przyczynić się do zmiany postaw mieszkańców w kwestii utylizacji odpadów. Proces identyfikacji podobnych wysypisk oraz ich likwidacja może zaangażować społeczność lokalną, co przyczyni się do zwiększenia poczucia wspólnoty oraz zaangażowania mieszkańców w dbanie o otaczające ich środowisko.
Kluczowe warunki realizacji	<ul style="list-style-type: none"> - uzyskanie wsparcia lokalnych służb właściwych dla gospodarki odpadami - zaangażowanie odpowiedniej liczby mieszkańców w realizację przedsięwzięcia, - uzyskanie wsparcia finansowego w stosunkowo ograniczonym wymiarze
Formy zaangażowania lokalnej społeczności w realizację	<ul style="list-style-type: none"> - zaangażowanie wkładu własnego, w szczególności w zakresie nakładu pracy, narzędzi - udział w identyfikacji i likwidacji innych tego rodzaju nieestetycznych miejsc w okolicy Różańska

Nazwa projektu	Utworzenie nowej remizy wraz z Domem Strażaka
Termin realizacji	2024 – 2027
Koszt realizacji	1-5 mln (zależnie od miejsca i wariantu realizacji inwestycji)
Uzasadnienie	Przy wielu bogatych formach społecznej aktywności mieszkańcy Różańska doświadczają dojmującego braku miejsca o charakterze pełnowymiarowej świetlicy

	<p>umożliwiającej organizację różnego rodzaju przedsięwzięć w przestrzeni zamkniętej dla licznej grupy mieszkańców. Planowana remiza i Dom Strażaka w Różańsku to specjalnie przystosowany obiekt przeznaczony dla Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP) oraz jej członków, ale także całej społeczności Różańska. Dom Strażaka będzie miejscem pełniącym różnorodne funkcje i stanowiącym centrum działań strażackich w lokalnej społeczności. Jego elementy składowe to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - magazyn, szatnia i garaż - pomieszczenia dostosowane do przechowywania sprzętu strażackiego, odzieży, narzędzi oraz wszelkiego niezbędnego wyposażenia, zapewniające gotowość OSP do szybkiego reagowania na sytuacje awaryjne; garaż na wóz bojowy. - świetlica / sala konferencyjna - pomieszczenie, które może służyć jako sala spotkań, narad, miejsce szkoleń, a także jako przestrzeń do organizacji różnorodnych wydarzeń społecznych, kulturalnych, czy edukacyjnych dla członków OSP i lokalnej społeczności. - zaplecze kuchenno-sanitarne - przestrzeń wyposażona w kuchnię oraz łazienki, umożliwiająca strażakom przygotowywanie posiłków, przechowywanie sprzętu kuchennego, a także utrzymanie higieny przy okazji akcji ratowniczych. - pomieszczenie administracyjne umożliwiające prowadzenie dokumentacji, planowanie działań, a także koordynację działań strażackich. <p>Utworzenie nowej remizy strażackiej wraz z Domem Strażaka zwiększy prestiż i funkcjonalność OSP, co ma szansę przyczynić się do zwiększenia zainteresowania mieszkańców (szczególnie młodzieży) wstąpieniem do służby.</p> <p>Powstanie dużej świetlicy jako elementu składowego Domu Strażaka pozwoli na budowę całorocznego kalendarza wydarzeń niezależnego od warunków pogodowych, ograniczeń technicznych, dostępności pomieszczeń. Utworzenie przestrzeni publicznej dodatkowo wzmocni potencjał i poziom zaangażowania społeczności lokalnej. Będzie też stanowiło czynnik sprzyjający dalszej aktywizacji mieszkańców.</p> <p>Dotychczasowa remiza w centrum wsi mogłaby zostać przekazana na cele społeczne (np. jako siedziba Koła Gospodyń Wiejskich) bądź przeznaczona na cele magazynowe, tym bardziej że sołectwo posiada na stanie coraz więcej różnego rodzaju sprzętu wymagającego magazynowania (hale namiotowe, nagłośnienie, stoły, ławki, namioty itp.).</p> <p>Przewiduje się dwa możliwe warianty lokalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprzez adaptację istniejącego pustostanu (starej
--	---

	<p>kotłowni Nadleśnictwa Różańsko). Za realizacją przedsięwzięcia przemawia deklaracja obecnego właściciela obiektu, który mógłby pełnić w przyszłości tę rolę, do jego udostępnienia.</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprzez zagospodarowanie terenu możliwego do pozyskania z zasobów Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR).
Kluczowe warunki realizacji	<ul style="list-style-type: none"> - uzyskanie wsparcia finansowego - stworzenie programu funkcjonalno – użytkowego
Formy zaangażowania lokalnej społeczności w realizację	<ul style="list-style-type: none"> - zbieranie podpisów pod wnioskiem o realizację inwestycji - udział w pracach społecznych na rzecz przygotowania inwestycji i zagospodarowania otoczenia - udział w pracach porządkowych i renowacyjnych - zaangażowanie w projektowanie programu działania obiektu

Nazwa projektu	Organizacja oferty czasu wolnego i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną na rzecz dobra wspólnego
Termin realizacji	2024 – 2030
Koszt realizacji	40 tysięcy złotych rocznie
Uzasadnienie	<p>Projekt jest kluczowy dla budowy silnej i zintegrowanej społeczności. Poprzez inicjowanie aktywności społecznej wspierana jest integracja mieszkańców, rozwijane są lokalne relacje, co sprzyja wzrostowi zaangażowania obywatelskiego i tworzeniu zdrowego, wspólnego środowiska. Realizacja tego projektu jest niezbędna dla budowy trwałej społeczności opartej na współpracy, solidarności i wspólnym rozwoju. Istotną część planowanej oferty i aktywności powinna być dedykowana dzieciom, młodzieży oraz seniorom, a także uwzględniać aspekty ekologiczne i troski o lokalne środowisko naturalne.</p>
Kluczowe warunki realizacji	<ul style="list-style-type: none"> - wyznaczenie społecznego koordynatora przedsięwzięcia (rolę tę może pełnić np. urzędujący sołtys) - zaangażowanie odpowiedniej liczby mieszkańców w realizację przedsięwzięcia - sporządzenie ramowego harmonogramu wydarzeń i form aktywności społeczności lokalnej - nawiązanie kontaktów i współpracy z podmiotami, których działania mogą być włączone w realizację przedsięwzięcia (w tym z innymi miejscowościami)

	<ul style="list-style-type: none"> - pozyskanie partnerów formalnych wspierających realizację przedsięwzięcia (w tym w formie dedykowanych projektów) - uzyskanie wsparcia finansowego w stosunkowo ograniczonym wymiarze
Formy zaangażowania lokalnej społeczności w realizację	<ul style="list-style-type: none"> - zaangażowanie wkładu własnego, w szczególności w zakresie organizacji i nakładu pracy - udostępnienie, przygotowanie i obsługa pomieszczenia/pomieszczeń służących realizacji przedsięwzięcia - pozyskiwanie darczyńców i sponsorów wspierających organizowane działania

Nazwa projektu	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym w obrębie miejscowości
Termin realizacji	po 2028 roku
Koszt realizacji	80 tysięcy złotych
Uzasadnienie	<p>Na przestrzeni lat liczba pojazdów przejeżdżających przez miejscowość systematycznie wzrasta. Tendencja ta w kolejnych latach pozostanie utrzymana, zarówno w związku z podnoszeniem jakości życia mieszkańców, jak i w konsekwencji powstawania i rozwoju przedsięwzięć gospodarczych. Zwiększa to elementarne zagrożenie bezpieczeństwa osób poruszających się w ruchu kołowym i pieszym, w tym dzieci i rowerzystów. Zmiana tego stanu rzeczy leży w najlepiej rozumianym interesie mieszkańców, jest też podstawowym warunkiem podniesienia jakości ich życia.</p> <p>Planowany termin realizacji wynika z obiektywnych przyczyn formalnych.</p>
Kluczowe warunki realizacji	<ul style="list-style-type: none"> - skuteczne dotarcie z przesłaniem do kluczowych podmiotów - opracowanie spójnej i akceptowalnej koncepcji realizacji z uwzględnieniem lokalizacji kluczowych punktów poprawy bezpieczeństwa
Formy zaangażowania lokalnej społeczności w realizację	<ul style="list-style-type: none"> - określenie stanowiska społeczności Różańska ze wskazaniem oraz umiejscowieniem w przestrzeni konkretnych zagrożeń - udział w konsultacjach przygotowywanych rozwiązań

Zarządzanie realizacją i monitoring Planu

Działania odnowicielskie realizowane będą w oparciu o istniejące struktury i doświadczenia w zakresie prowadzenia wspólnych działań przez społeczność Różańska. Niniejszy dokument stanowi punkt oparcia dla społecznego porozumienia odnośnie celów i trybu działania, będzie też traktowany jako dokument programowy dla formalnych działań na rzecz przeprowadzenia poszczególnych operacji szczegółowych.

Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Różańsko dokona się poprzez przyjęcie go na zebraniu wiejskim, a następnie na wprowadzenie go w życie. Lokalna społeczność dobrowolnie przyjmie Plan wraz z deklaracją jego realizacji jako wyrazu zaangażowania w rozwój lokalny. Podjęte zostaną starania na rzecz przyjęcia Planu jako obowiązującego przez lokalny samorząd. Podjęcie do realizacji poszczególnych zadań poprzedzone zostanie przygotowaniem niezbędnych opisów i uzasadnień realizacji zadania, opracowaniem zakresu rzeczowego, określeniem kosztów i terminów realizacji.

Prace na rzecz wdrożenia Planu systematycznie będą poddawane pełnej kontroli mieszkańców Różańska. Lokalna społeczność będzie uczestniczyć w wysiłkach na rzecz poważnego traktowania i realizacji przyjętych wspólnie zamierzeń. Tworzone przez realizatorów przedsięwzięć, w tym przez samorząd gminy, sprawozdania z realizacji Planu dokumentować będą postępy prowadzonych prac.

Monitorowanie każdego z przedsięwzięć skierowanych do realizacji – w tym dbanie o prawidłowy jego przebieg przez cały czas jego trwania – obejmować będzie systematyczne gromadzenie, zestawianie i cykliczne przekazywanie do wiadomości mieszkańców informacji rzeczowych i finansowych. Monitorowanie realizacji Planu odbywać się będzie bezpośrednio polegając na dokonywaniu wizji lokalnej i sprawdzaniu rzeczywistego stanu realizacji działań oraz pośrednio, poprzez analizę materiałów, statystyk i analiz rzeczowych. Kontakt pomiędzy wsią a samorządem gminnym będzie realizowany za pośrednictwem sołtysa Różańska.

Podsumowanie

Plan Odnowy Miejscowości Różańsko zaplanowano na lata 2024 – 2030. W tym okresie wykonywane będą określone działania mające w istotny sposób zmienić jakość życia mieszkańców Różańska oraz wzmocnić zasoby wsi i otworzyć jej nowe perspektywy. Dokument leżący u podstaw tego procesu opracowano przy współudziale i zaangażowaniu mieszkańców, w oparciu o wiedzę ludzi znających najlepiej jej problemy i potrzeby oraz poprzez konsultacje społeczne i wsparcie zewnętrznych ekspertów. Takie podejście sprawi, że realizacja Planu będzie realna, znajduje ona bowiem głębokie uzasadnienie w potrzebach mieszkańców Różańska.

Opracowanie Planu oraz jego realizacja w kolejnych latach ma na celu poprawę warunków życia mieszkańców, zachowanie walorów środowiskowych, rozwój lokalnej energii, poprawę estetyki miejscowości, dalsze zwiększenie aktywności mieszkańców i ich zaangażowania w sprawy wsi, a także stworzenie szansy na uzyskanie środków finansowych w ramach dostępnych funduszy krajowych i europejskich.

W opracowaniu Planu Odnowy Miejscowości Różańsko brali bezpośredni udział mieszkańcy, co stanowi o jego szczególnej wartości oraz świadczy o integracji społeczności wokół istotnych problemów sołectwa. Ta integracja i zaangażowanie mieszkańców będą także kluczowe dla rzeczywistej realizacji podejmowanych zamierzeń oraz dla uzyskania poprawy jakości życia w Różańsku. Coraz zasobniejsza i posiadająca zdolność do działania społeczność uzyska większy wpływ na swoje otoczenie. Będzie to stanowiło prawdziwą miarę sukcesu osiągniętego poprzez realizację Planu.

Projekt finansowany przez
Islandię, Lichtenstein i Norwegię
z Funduszy EOG i Funduszy Norweskich w ramach Programu
Aktywni Obywatele - Fundusz Regionalny.